

POSTANOWIENIE

Dnia 18 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Krzysztof Wiak (przewodniczący)

SSN Marek Dobrowolski (sprawozdawca)

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie ze skargi A. Z.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.
II AKa 436/22,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie
po rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej
i Spraw Publicznych w dniu 18 listopada 2025 r.,

1. oddala skargę;

**2. zwalnia A. Z. od obowiązku wniesienia opłaty stałej od skargi
oraz wydatków postępowania przed Sądem Najwyższym,
obciążając nimi Skarb Państwa.**

Marek Dobrowolski

Krzysztof Wiak

Maria Szczepaniec

UZASADNIENIE

A. Z. (dalej: „skarżący”) pismem z 25 kwietnia 2024 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego) wniósł osobiście skargę na przewlekłość postępowania w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie pod sygn. II AKa 436/22. Domagał się w niej stwierdzenia przewlekłości wskazanego postępowania, a także wydania Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie zalecenia podjęcia odpowiednich czynności mających na celu przeprowadzenia rozprawy apelacyjnej oraz

przyznania skarżącemu od Skarbu Państwa sumy pieniężnej w wysokości 50.000 zł wraz z odsetkami od dnia wniesienia skargi.

W uzasadnieniu skargi wskazał, że w dniu 13 grudnia 2022 r. otrzymał zawiadomienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie, że rozpoznanie jego apelacji od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie (V K 52/21) nastąpi w dniu 30 stycznia 2023 r. Natomiast dnia 14 grudnia 2022 r. otrzymał zawiadomienie o składzie orzekającym. Zaplanowana rozprawa została jednak odroczone bezterminowo i w ocenie skarżącego, po kontakcie telefonicznym, nikt nie był w stanie wytłumaczyć, co było powodem jej odroczenia oraz niewyznaczenia kolejnego terminu. Nowy termin został jednak wyznaczony na dzień 1 marca 2024 r., a więc po 13 miesiącach od poprzedniego, co w ocenie skarżącego świadczy o przewlekłości zaskarżonego postępowania.

Do powyższego pisma skarżący załączył wniosek o zwolnienie z kosztów sądowych i opłat związanych z wniesieniem skargi na przewlekłość postępowania przed Sądem. W uzasadnieniu wniosku skarżący wskazał, że od 10 lat przebywa w zakładzie karnym, nie posiada żadnych oszczędności oraz żadnego majątku. Jest w ciężkiej sytuacji materialnej, gdyż posiada do spłaty dług alimentacyjny w wysokości prawie 70.000 zł i pomimo składanych wniosków nie został zatrudniony w Zakładzie Karnym, w którym aktualnie przebywa.

Pomimo wezwania, Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie nie przedstawił stanowiska w sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: ustawa o skardze na przewlekłość postępowania), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to

konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej, niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). W świetle art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, ocenie podlega w szczególności terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Dokonując tej oceny, należy: uwzględnić łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej zawichości sprawy, znaczenie rozstrzygnięcia dla skarżącego, zachowanie się stron, w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

W ustawie o skardze na przewlekłość postępowania nie sprecyzowano, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W judykaturze przyjmuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można mówić z reguły w przypadku beczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; 19 października 2017 r., III SPP 42/17; 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18; 3 grudnia 2019 r., I NSP 160/19; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Należy jednak zauważyć, że wskazana wyżej reguła stanowi jedynie ogólnie przyjęty standard orzecniczy, który może, choć wcale nie musi, znaleźć zastosowania w określonej sprawie. Sąd Najwyższy zwracał już kilkakrotnie uwagę, że przekroczenie okresu 12 miesięcy trwania postępowania nie oznacza automatycznie wystąpienia stanu przewlekłości, gdyż dla jego stwierdzenia konieczne jest zbadanie wszystkich okoliczności sprawy. Według zaprezentowanego w tym zakresie stanowiska, przy ustalaniu, czy w konkretnym przypadku mamy do czynienia z przewlekłością postępowania, należy brać pod uwagę kryteria określone w art. 2 tej ustawy, m.in. terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; 28

września 2021 r., I NSP 145/21). Wymóg ten uniemożliwia dokonanie oceny przewlekłości postępowania w sposób mechaniczny, obligując tym samym do oceny indywidualnej (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Powyższe oznacza, że przewlekłości postępowania nie ocenia się w sposób mechaniczny, lecz przy uwzględnieniu indywidualnego charakteru każdej sprawy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

W odniesieniu do rozpoznawanej sprawy, mając na uwadze powołane przepisy i orzecznictwo, Sąd Najwyższy w składzie orzekającym stwierdza, że całościowa ocena analizowanego postępowania toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie nie pozwala przyjąć, że jest ono prowadzone przewlekłe. Akta sprawy wraz z apelacją obrońcy skarżącego wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie w dniu 2 września 2022 r. Tego samego dnia Przewodniczący Wydziału wydał zarządzenie o wpisaniu sprawy do repertorium II AKa 436/22 i skierował sprawę do losowania celem wyłonienia sędziego referenta, którego wylosowano następnego dnia. W dniu 7 października 2022 r. wpłynęło pismo obrońcy skarżącego o cofnięciu apelacji. Zarządzeniem z dnia 13 października 2022 r. zwrócono się do obrońcy skarżącego o nadesłanie pisemnej zgody skazanego o cofnięciu apelacji. Tego samego dnia wypożyczono akta sprawy na 21 dni do Sądu Rejonowego Warszawa-Praga w Warszawie. W dniu 26 października 2022 r. wydano zarządzenie o wyznaczeniu terminu rozprawy na dzień 2 grudnia 2022 r. Tymczasem w dniu 28 października 2022 r. obrońca skarżącego poinformował Sąd Apelacyjny w Warszawie, że nie posiada zgody skarżącego na piśmie o cofnięciu apelacji, albowiem udzielona ona została ustnie podczas rozmowy telefonicznej. Dnia 3 listopada 2022 r. sędzia sprawozdawca wydał zarządzenie o zwróceniu się do skarżącego o nadesłanie pisemnego oświadczenia o cofnięciu apelacji. Oświadczenie skarżącego o niepodtrzymaniu decyzji o cofnięciu apelacji wraz z wnioskiem o zaliczenie kolejnego wyroku Sądu

Okręgowego w Warszawie z 7 lipca 2017 r. na poczet kary łącznej wpłynęło w dniu 21 listopada 2022 r.

W dniu 1 grudnia 2022 r. Przewodniczący Wydziału II wydał zarządzenie o zdjęciu z wokandy sprawy skarżącego przewidzianej do rozpoznania na 2 grudnia 2022 r. z powodu przebywania sędziego sprawozdawcy na zwolnieniu lekarskim. Następnie dnia 2 grudnia 2022 r. wydano kolejne zarządzenie o wyznaczeniu terminu rozprawy na dzień 30 stycznia 2023 r., przy czym w dniu 24 stycznia 2023 r. sprawa została ponownie zdjęta z wokandy z tego samego powodu, tj. choroby sędziego sprawozdawcy. W dniu 12 lipca 2023 r. wypożyczono akta sprawy (35 tomów) do Sądu Rejonowego Warszawa-Praga Północ w Warszawie, które zostały zwrócone w dniu 14 września 2023 r.

W związku z zarządzeniem Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie nr 70/2023 r. z dnia 8 września 2023 r., dokonano w dniu 4 stycznia 2024 r. ponownego wylosowania sędziego sprawozdawcy i w dniu 22 stycznia 2024 r. wydano zarządzenie o wyznaczeniu terminu rozprawy na dzień 1 marca 2024 r. Jednakże dnia 1 lutego 2024 r. sędzia sprawozdawca złożyła oświadczenie o powstrzymaniu się od orzekania z powodu treści wyroku ETPCz Wałęsa p. Polsce. Postanowieniem z 27 lutego 2024 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie wyłączył sędziego sprawozdawcę od orzekania w sprawie skarżącego. Tego samego dnia Przewodniczący Wydziału II wydał zarządzenie o zdjęciu sprawy z wokandy zaplanowanej na 1 marca 2024 r. i skierował sprawę skarżącego do nowego przydziału, celem wylosowania kolejnego sędziego sprawozdawcy. Dnia 28 lutego 2024 r. wylosowano nowego sędziego sprawozdawcę. W dniu 7 marca 2024 r. wpłynęło do sprawy zgłoszenie nowego obrońcy skarżącego, który w dniach 19 marca, 11 kwietnia i 19 maja 2024 r. występował do Sądu Apelacyjnego w Warszawie z wnioskiem o wyznaczenie terminu rozprawy.

Jednocześnie w dniu 9 maja 2024 r. wydano zarządzenie o zwróceniu się do zakładu karnego, w którym przebywał skarżący, o wydanie opinii o nim. Opinia wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Warszawie w dniu 5 czerwca 2024 r. W dniu 28 maja 2024 r. wydano zarządzenie o wyznaczeniu terminu rozprawy na dzień 11 lipca 2024 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie przeprowadził w wyznaczonym terminie rozprawę, lecz wydanie wyroku odroczył o jeden dzień. Następnego dnia,

tj. 12 lipca 2024 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie wydał wyrok utrzymujący w mocy zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie.

W świetle powyższych ustaleń i przytoczonego wyżej, utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, a także orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, które uznaje, że sprawa jest prowadzona przewlekłe, jeżeli trwa dłużej niż trzy lata w jednej instancji (zob. np. wyrok ETPC z dnia 10 lipca 1984 r. w sprawie *Guincho* przeciwko Portugalii, nr 8990/80), a w dwóch instancjach powyżej pięciu lat (zob. wyrok ETPC z dnia 7 lutego 2006 r. sprawie *Donnadieu* przeciwko Francji, nr 19249/02). Opóźnienie zaistniałe w trakcie jednej z faz postępowania jest dopuszczalne, pod warunkiem, że łączny czas trwania postępowania nie jest nadmiernie długi (wyrok ETPC z 8 grudnia 1983 r. w sprawie *Pretto i inni v. Włochy*; skarga nr 7984/77).

Sąd Najwyższy nie neguje, że czas trwania postępowania w sprawie może nie być przez skarżącego postrzegany jako zadowalający. Sprawa przed Sądem I instancji trwała niespełna półtora roku (rok i 4 miesiące), a przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie nieco ponad półtora roku (rok i 7 miesięcy - do daty wniesienia skargi na przewlekłość). Łącznie nie upłynął zatem okres 5 lat oczekiwania na uzyskanie prawomocnego rozstrzygnięcia, ani nie upłynął termin 3 lat w jednej instancji, a więc w ocenie Sądu Najwyższego w postępowaniu apelacyjnym zostały podjęte czynności zmierzające do wydania prawomocnego rozstrzygnięcia. Zauważyć też należy, że w sprawie wywołanej skargą na przewlekłość sąd rozpoznający skargę nie jest uprawniony do merytorycznej oceny poprawności podejmowanych decyzji, jeżeli ocena ta musiałaby przesądzić o sposobie rozstrzygnięcia sprawy objętej skargą (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 listopada 2020 r., I NSP 166/20 i powołane tam orzecznictwo; także: postanowienie Sądu Najwyższego z 7 lipca 2020, I NSP 183/22).

W tych okolicznościach nie można zatem stwierdzić, że została spełniona, powoływana w orzecznictwie przesłanka wielomiesięcznej bezczynności Sądu Apelacyjnego w Warszawie, polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy.

W tym stanie sprawy, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość oddalił skargę. Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (pkt 1).

O kosztach postępowania (pkt 2 sentencji) Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 616 § 2 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 623 § 1 k.p.k. w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość.

Marek Dobrowolski Krzysztof Wiak Maria Szczepaniec

sh

[r.g.]